

فهرست مطالب

مجموعه کتاب‌های

سیر تا پیاز

آموزش	۵
سؤالات تشریحی	۱۰۳
پاسخنامه سؤالات تشریحی	۱۵۱
سؤالات تستی	۱۶۷
پاسخنامه سؤالات تستی	۲۱۰

آموزش

سیر تا پیاز

۶	ستایش، به نام آن که جان را فکرت آموخت
۱۰	فصل اول، آفرینش
۲۳	فصل دوم، دانایی و هوشیاری
۳۹	فصل سوم، ایران من
۵۲	فصل چهارم، نام آوران
۶۶	فصل پنجم، راه زندگی
۸۳	فصل ششم، علم و عمل

ستایش به نام آن که جان را فکرت آموخت

واژه‌نامه

فکرت: اندیشه، تفکر، فکر کردن	براهم روشن: روشن کردن، نورانی کردن
فضل: احسان، بخشش، لطف	فیض: بخشش، عطا، لطف
گلشن: باغ، بوستان، گلستان	جمله: همه، همگی، گل
فروغ: نور، پرتو، روشنایی	تاب: توان، طاقت، نیرو
بهر (از بهر): برای	دیده: آنچه که دیده شده است؛ دیده شده
تجلی: پیدا شدن، آشکار شدن، ظهور، ظاهر شدن	تعالی: بلندمرتبه، برتر، والا («تعالی» در زبان عربی، فعل است و معنای «بلندمرتبه است» دارد.)

هم‌خانواده‌ها

فکرت: فکر، تفکر، متفکر، فکور	فضل: فاضل، فضیلت، تفضل
فیض: فانیض، فیوض	حق: حقیقت، تحقیق، محقق، احقاق، خفایق، تحلیق
تجلی: جلا، تجلی، جلوه	تعالی: علی، عالی، اعلی، متعال، متعالی، متعالی، علو

مفرد و جمع‌ها

عالم: عوالم	حق: حقوق	کتاب: کتب
نور: انوار		

عتراداف‌ها

فکرت = اندیشه، تفکر	دل = قلب	فضل = لطف، احسان	عالم = جهان
فروغ = نور، روشنایی	پیدا = آشکار	پنهان = مخفی	تاب = توان

متضادها

روشن = تاریک	فروغ = تیرگی	پیدا = پنهان	کم = بیش
--------------	--------------	--------------	----------

واژگان مهم املائی

جراغ دل - فضل - دو عالم - فیض - گلشن - فروغ نور حق - از بهر او - تجلی - حق تعالی

ستایش، به نام آن که جان را فکرت آموخت

[این شعر از کاتب «گلشن راز» انتخاب شده است. / قلب شعرا مشهور]

به نام آن که جان را فکرت آموخت چراغ دل، به نور جان برافروخت

معنی: به نام آن کسی [سخن خود را آغاز می‌کنم] که اندیشیدن و تفکر را به جان [انسان] آموخته است و دل [او] را - مانند یک چراغ - با جان - که مثل نور است - روشن کرده است.

مفهوم کلیدی: آغاز هر کار با نام خداوند

بخشیدن نعمت تفکر و اندیشه به جان انسان، توسط خداوند

روشن شدن دل انسان یا نور جان توسط خداوند

نکات معنایی: «را» در مصراع اول، نشانه‌ی حرف اضافه و به معنی «به» است. «به» در مصراع دوم، به معنای «به وسیله‌ی» و «با» است.

تشبیه: «دل» مانند «چراغ» است. (مشبه: دل / مشبه‌به: چراغ / وجه‌شبهه: امکان روشن بودن و توانایی ادات تشبیه: —)

«جان» مانند «نور» است. مشبه: جان / مشبه‌به: نور / وجه‌شبهه: توانایی روشن بودن / ادات تشبیه: —

مراعات نظیر: واژه‌های «چراغ»، «نور»، «برافروخت»

تکرار: واژه‌ی «جان» تکرار شده است.

آرایه‌های ادبی:

نکات ادبی: «آموخت» و «برافروخت» قافیه هستند و ردیف وجود ندارد.

۱- این بیت دارای سه جمله است:

به نام آن [کسی آغاز می‌کنم] که جان را فکرت آموخت چراغ دل [را] به نور جان برافروخت.

نکات دستوری:

۲- نهاد در تمامی جمله‌های بیت حذف شده است.

ز فضلش هر دو عالم، گشت روشن / ز فیضش خاک آدم، گشت گلشن

معنی: با لطف و بخشش خداوند، هر دو جهان [یعنی دنیا و آخرت] روشن و نورانی شده است با احسان او، وجود خاکی انسان، [مانند] باغ و گلستان، زنده و با نشاط شد.

مفهوم کلیدی: آفرینش انسان و جهان یا فضل خداوند

۱- «ز» در هر دو مصراع، کوتاه شده‌ی «از» است.

۲- منظور از «دو عالم»، «دنیا» و «آخرت» است.

۳- «ش» در «فضلی» و «فیض» به «خداوند» اشاره دارد.

۴- «خاک آدم» به آفرینش انسان از خاک اشاره دارد.

نکات معنایی:

کنایه: «روشن شدن» کنایه از «آفریده شدن» و «خلقت» است. «گلشن شدن» کنایه از «بانشاط و سرزنده شدن» است.

تشبیه: «خاک آدم» مانند «گلشن» است. (مشبه: خاک آدم / مشبه‌به: گلشن / وجه‌شبهه: شادابی و سرزندگی / ادات تشبیه: —)

آرایه‌های ادبی:

مراعات نظیر: واژه‌های «فضل»، «فیض»

تکرار: واژه‌ی «گشت» تکرار شده است.

نکات ادبی: «روشن» و «گلشن» قافیه هستند و ردیف وجود ندارد. (دقت کنید که در این بیت، «گشت» و «گشت»، چون قبل از قافیه آمده‌اند، ردیف محسوب نمی‌شوند.)

۱- این بیت دارای دو جمله است:

از فضلش، هر دو عالم گلشن گشت؛ از فیضش، خاک آدم گلشن گشت.

نکات دستوری:

۲- «هر دو عالم» در مصراع اول و «خاک آدم» در مصراع دوم، نهاد هستند.

جهان، جمله، فروغ روی حق دان حق اندر وی، ز پیدایی است پنهان

معنی: همه‌ی جهان [هستی] را پرتویی از نور روی خداوند بدان، [اما] خداوند از شدت آشکار بودن [در همه‌جیز و همه‌جای این جهان]، ناپیدا است [و به چشم انسان‌ها، دیده نمی‌شود].

۱- حضور نشانه‌های وجود و قدرت خداوند در همه‌ی جهان هستی،

۲- نشانه‌های خداوند در همه‌ی جهان هست، اما دیده نمی‌شود.

مفهوم کلیدی:

۱- «دان» در مصراع اول، فعل امر و به معنای «بدان» است.

۲- «وی» در مصراع دوم، به «جهان» اشاره دارد.

نکات معنایی:

تضاد: «پیدا» و «پنهان»

تکرار: واژه‌ی «حق» تکرار شده‌است.

آرایه‌های ادبی:

نکات ادبی: «دان» و «پنهان» قافیه هستند و ردیف وجود ندارد.

۱- این بیت دارای دو جمله است:

جمله‌ی جهان [را] فروغ روی حق بدان؛ حق اندر وی، از پیدایی پنهان است.

نکات دستوری:

۲- نهاد در جمله‌ی اول و دوم، به ترتیب «تو» (خذف‌شده) و «حق» است.

خرد را نیست تاب نور آن روی سرو از بهر او، چشم دگر جوی

معنی: عقل و خرد [انسان] توان [درک] نور وجود خداوند را ندارد؛ برای مشاهده‌ی خداوند، باید چشم دیگری [یعنی چشم دل] داشته باشی.

۱- ناتوانی انسان از درک نشانه‌های وجود و قدرت خداوند و شناخت او

۲- امکان مشاهده‌ی خداوند با چشم دل

مفهوم کلیدی:

۱- «را» در مصراع اول، نشانه‌ی حرف اضافه و به معنی «برای» است.

۲- منظور از «نور آن روی»، نور وجود خداوند است.

۳- «او» در مصراع دوم به «دین خداوند» اشاره دارد.

۴- مقصود از «چشم دگر»، «چشم دل» است.

نکات معنایی:

نکات ادبی: «روی» و «جوی» قافیه هستند و ردیف وجود ندارد.

۱- این بیت دارای سه جمله است:

خرد را تاب نور آن روی نیست؛ سرو از بهر او، چشم دیگری بجوی

نکات دستوری:

۲- در جمله‌ی اول، «تاب نور آن روی» نهاد است و در جمله‌های دوم و سوم، «تو» (خذف‌شده) نهاد هستند.

در او هر چه بگفتند از کم و بیش نشانی داده‌اند از دیده‌ی خویش

معنی: هر چه که درباره‌ی خداوند گفته‌اند، چه کم و چه زیاد، [همگی فقط] نشانه‌های بوده‌است از آنچه که [انسان‌ها با چشم خود] دیده‌اند.

مفهوم کلیدی: ناتوانی انسان از درک و شناخت خداوند

۱- «در» در مصراع اول، به معنی «درباره‌ی» است.

۲- «او» در مصراع اول، به «خداوند» اشاره دارد.

نکات معنایی:

آرایه‌های ادبی: تضاد: «بلندی» و «پستی»

نکات ادبی: «پستی» و «هستی» قافیه و «تویی» ردیف این بیت است.

نکات دستوری: این بیت، چهار جمله دارد.

بناه بلندی و پستی تو هستی همه نیستند آنچه هست، تو هستی.

همه آفریدنت بالا و پست تویی آفریننده‌ی هر چه هست

معنی: هر چیزی که در جهان وجود دارد، آفریده و مخلوق هستند، تو آفریننده و خالق همه‌ی موجودات هستی.

مفهوم کلیدی: همه‌ی موجودات مخلوق هستند و خداوند، خالق آنهاست.

نکات معنایی: منظور از «بالا و پست»، «همه‌ی موجودات جهان هستی» است.

آرایه‌های ادبی: تضاد: «بالا» و «پست»

نکات ادبی: «پست» و «هست» قافیه هستند. این بیت ردیف ندارد.

نکات دستوری: این بیت، سه جمله دارد.

همه‌ی بالا و پست، آفریده است، هر چه هست، تو آفریننده‌ی [آن] هستی.

خرد را تو روشن‌بصر کرده‌ای چراغ هدایت تو بر کرده‌ای

معنی: تو خرد انسان را بینا [و تیز] کرده‌ای؛ تو چراغ هدایت را روشن کرده‌ای [و بندگان را به راه راست هدایت می‌کنی].

مفهوم کلیدی: ۱- تلویت خرد انسان توسط خداوند

۲- هدایتگری خداوند

آرایه‌های ادبی: کنایه: «روشن‌بصر» کنایه از «بینا» و «دقیق» و «فہیم» است.

تشخیص: «داشتن چشم برای خرد» تشخیص دارد.

تشبیه: «هدایت» به «چراغ» تشبیه شده است.

نکات ادبی: «روشن‌بصر» و «یر» قافیه و «کرده‌اک» ردیف این بیت است.

نکات دستوری: این بیت، دو جمله دارد.

تو خرد را روشن‌بصر کرده‌ای، تو چراغ هدایت [را] بر کرده‌ای.

جهانی بدین خوبی آراستی برون ز آنکه یاریگری خواستی

معنی: جهان را با این خوبی و زیبایی آرایش دادی، بدون آنکه کمک‌کار و یآوری لازم داشته باشی.

مفهوم کلیدی: آفرینش جهان توسط خداوند و بی‌پار و یاور بودن خداوند

نکات معنایی: «برون ز آنکه» یعنی «بدون آنکه».

نکات ادبی: «آراستی» و «خواستی» قافیه هستند. این بیت ردیف ندارد.

نکات دستوری: این بیت، دو جمله دارد.

جهانی [را] بدین خوبی آراستی، برون از آنکه یاریگری خواسته باشی.

خداوند ما هستی و ما بنده ایم به نیروی تو یک‌به‌یک زنده‌ایم

معنی: تو صاحب‌اختیار ما هستی و ما بنده‌ی تو هستیم؛ تک‌تک ما با نیرو [و اراده‌ی] تو زنده هستیم.
مفهوم کلیدی: زنده‌بودن همه‌ی موجودات یا اراده‌ی خداوند

نکات معنایی: ۱- «خداوند» در اینجا به معنای «صاحب‌اختیار» و «دارنده» است.
۲- «به» در مصراع دوم به معنی «با» و «به‌وسیله‌ی» است.
آرایه‌های ادبی: تضاد: «خداوند» و «بنده»

نکات ادبی: «بنده‌ایم» و «زنده‌ایم» قافیه هستند این بیت ردیف ندارد.

نکات دستوری: این بیت سه جمله دارد:

خداوند ما هستی و ما بنده هستیم؛ به نیروی تو یک‌به‌یک زنده هستیم

راهی پیشم آور که فرجام کار تو خشنود باشی و من رستگار

معنی: مرا به راهی هدایت کن که سرانجام، تو خشنود باشی و من رستگار و سعادتمند باشم.

مفهوم کلیدی: طلب رستگاری از خداوند

نکات معنایی: «پیشم آور» به‌صورت «برای من پیش آور» به فارسی روان امروزی برگردانده می‌شود.

نکات ادبی: «کار» و «رستگار» قافیه هستند این بیت ردیف ندارد.

نکات دستوری: این بیت سه جمله دارد:

راهی پیشم بیاور که فرجام کار، تو خشنود باشی و من رستگار [باشم].

تاریخ ادبیات

● **ابوالفضل محمد بن حسین بیهقی** (۳۸۵ تا ۴۷۰ هجری قمری)

- دبیر دانشمند دربار سلطان محمود و سلطان مسعود غزنوی
- کسب معلومات در نیشابور و راه یافتن به دیوان رسال محمود غزنوی
- کار کردن در خدمت یونسر ششکان

آثار: تاریخ بیهقی (معروف به «تاریخ مسعودی» / موضوع: تاریخ پادشاهی مسعود غزنوی، پسر سلطان محمود غزنوی)

● **هوشنگ مرادی کرمانی**

- تولد: در سال ۱۳۲۳ هجری شمسی در روستای سیرج کرمان
- آغاز تحصیلات در روستا و ادامه‌ی آن در کرمان و تهران
- چاپ اولین آثار داستانی در سال ۱۳۴۷ در مطبوعات
- عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی

آثار: قسه‌های مجید (دوره‌ی پنج‌جلدی)، خمره آب‌نبار

● **نظامی گنجوی [گنجه‌ای]** (۵۳۵ تا ۶۰۷ یا ۶۱۲ هجری قمری)

- نام کامل: جمال‌الدین ابومحمد الیاس بن یوسف بن زکی
- شاعر و داستان‌سرای ایرانی
- پیشوای داستان‌سرایی در ادب فارسی

آثار: مخزن‌الاسرار، لیلی و مجنون، خسرو و شیرین

دانش‌های زبانی و ادبی

آرایه‌ی «تضاد» چگونه به‌وجود می‌آید؟

هرگاه در یک عبارت یا در یک بیت از دو واژه معنای مخالف و متضاد هم دارند استفاده کنیم، آرایه‌ی «تضاد» به‌وجود می‌آید. استفاده از واژه‌های متضاد در متن، باعث زیبایی آن می‌شود. در ادامه، چند نمونه از کاربرد آرایه‌ی تضاد را می‌بینید.

مثال

در نومی‌دی، بسی امید است
 نومی‌دی = امید

پایان شب سپید است
 سپید = سیاه

مثال

قصه‌ی ما هرچه تلخ، هر چه که شیرین
 تلخ = شیرین

باز به پایان این کتاب رسیدیم

مثال

یا نباید به سرآغاز تو نزدیک بشوم
 آغاز = پایان

یا از آغاز به پایان تو عادت بکنم

«را» چه معنای دیگری دارد؟

در متون قدیم فارسی، گاهی حرف «را» در معنای غیر از معنای رایج امروز، استفاده می‌شده‌است. یکی از موارد معنای «به» برای «را» است. در مثال‌های زیر، نمونه‌هایی از این نوع کاربرد را مشاهده می‌کنید.

مثال

مرا گفتم: برخیز و دل شاد دار
 مرا گفتم = به من گفتم

روان را ز درد و غم، آزاد دار

مثال

تو کج بمان داد مرا کردگار
 مرا داد = به من داد

تا نکتم آنچه نباید به کار

سوالات تشریحی

سیر تا پیاز

۱۰۴	ستایش / درس اول، معرفت آفریدگار
۱۰۶	درس دوم، پنجره‌های شناخت
۱۰۸	درس سوم، هوشیاری
۱۱۰	درس چهارم، داستان من و شما
۱۱۲	درس پنجم، هفت‌خان رستم
۱۱۴	درس ششم، ای وطن
۱۱۵	درس هفتم، درس آزاد (فرهنگ بومی ۱)
۱۱۶	درس هشتم، دریاقلی
۱۲۰	آزمون نیمسال اول (۱)
۱۲۲	آزمون نیمسال اول (۲)
۱۲۴	درس نهم، رنج‌هایی کشیده‌ام که می‌رس
۱۲۶	درس دهم، عطار و جلال‌الدین محمد
۱۲۸	درس یازدهم، شهدا خورشیدند
۱۳۰	درس دوازدهم، دوستی / مشاوره
۱۳۲	درس سیزدهم، درس آزاد (فرهنگ بومی ۲)
۱۳۴	درس چهاردهم، راز زندگی
۱۳۶	درس پانزدهم، میوه‌ی هنر
۱۳۹	درس شانزدهم، آداب مطالعه
۱۴۱	درس هفدهم، ستاره روشن / نیایش
۱۴۵	آزمون نیمسال دوم (۱)
۱۴۸	آزمون نیمسال دوم (۲)
۱۵۱	پاسخنامه تشریحی

ستایش، به نام آن که ... / درس اول، معرفت آفریدگار

(پاسخ‌های تشریحی را در صفحات ۱۵۲ تا ۱۵۳ مطالعه کنید.)

واژه‌شناسی

۱. معنای واژگان مشخص شده را بنویسید.
- الف. دو دوست بر سر موضوعی اختلاف پیدا کردند و به مشاجره پرداختند.
- ب. خیز و غنیمت شمار، جنبش باد ربیع
- ج. برگ درختان سبز در نظر هوشیار
- د. ز فضلش هر دو عالم، گشت روشن
- ه. به نزد آن که جانش در تجلی است
۲. جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.

نالهی موزون مرغ، بسوی خوش لاله‌زار
 هر ورقش دفتری است معرفت کردگار
 ز فضلیش خاک آدم، گشت گلشن
 همه عالم، کتاب حق تعالی است

مفرد	جمع مکسر
_____	نغم
نظر	_____
_____	معارف
طرف	_____

۳. در گروه واژه‌های زیر، غلط‌های املايي را پیدا کنید و درست آن‌ها را بنویسید.

کتاب حق تعالا - قفلت و بی‌خبری - نالهی موزون مرغ - معرفت کردگار
 بلبل و قمری - هک کردن - روی صخره - باد ربیع

معنی نظم و نثر

۴. ابیات و عبارت زیر را به فارسی ساده و روان برگردانید.
- الف. جهان، جمله فروغ روی حق دان / حق اندر وی ز پیدایی است، پنهان
- ب. به نام آن که جان را فکرت آموخت / چراغ دل به نور جان برافروخت
- ج. خرد را نیست تاب نور آن روی / پرو از بهر او، چشم دگر جوی
- د. اندیشه کردن اندر کار خالق و مخلوق، روشنائی افزایش اندر دل و غفلت از این و ناندیشیدن، تاریکی افزایش اندر دل و نادانی، گمراهی است.

درک مطلب و خودارزیابی

۵. با توجه به عبارت زیر به سوالات پاسخ دهید.
- «اندیشه کردن اندر کار خالق و مخلوق، روشنائی افزایش اندر دل و غفلت از این و ناندیشیدن، تاریکی افزایش اندر دل و نادانی، گمراهی است.»
- الف. این عبارت ما را به چه کاری تشویق و ترغیب می‌کند؟
- ب. غفلت از چه کاری باعث گمراهی می‌شود؟
۶. با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید.
- الف. «هر گل و برگي که هست، یناد خدا می‌کند»
- ب. «هر گل و برگي که هست، یناد خدا می‌کند»
- الف. بلبل و قمری چه می‌خوانند؟
- ب. در نظر انسان هوشیار، «برگ سبز درختان» نمایانگر چه چیزی است؟
- الف. بلبل و قمری چه می‌خوانند؟
- ب. در نظر انسان هوشیار، «برگ سبز درختان» نمایانگر چه چیزی است؟

دانش‌های زبانی

۷ جمله را تعریف کنید و برای آن یک مثال بیاورید.

۸ انواع جمله را نام ببرید و برای هر یک مثالی بزنید.

۹ جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

الف « جمله‌ای است که خبری را بیان می‌کند.»

ب « جمله‌ای است که بیانگر احساس و عاطفه باشد.»

۱۰ هر یک از موارد ستون سمت راست را به مورد مناسبش در ستون سمت چپ وصل کنید.

خیز و غنیمت شمار	جمله‌ی خبری
لیل و قمری چه خواند؟	جمله‌ی پرسشی
عجب هوای دلپذیری!	جمله‌ی امری
هر ورقش دفتری است، معرفت کردگار	جمله‌ی عاطفی

۱۱ در بیت زیر، پس از مرتب کردن جمله‌ها، نوع هر جمله را مشخص کنید.

«خرد را نیست تاب نور آن روی برو از بهر او، چشم دگر جوی»

۱۲ در هر یک از ابیات زیر، تعداد جمله‌ها را مشخص کنید و بنویسید.

الف جهان جمله فروغ روی حق دان حق اندر وی ز پندایی است، پنهان

ب به نام آن که جان را فکرت آموخت چراغ دل به نور جان برافروخت

ج در او هر چه بگفتند از کم و بیش نشانی داده‌اند از دهبده‌ی خویش

۱۳ در عبارت زیر، جملات و تعداد آن‌ها را مشخص کنید.

او لبخندی زد و گفت: «وقتی از تو رنجیدم، روی شن‌های صحرا نوشتم تا باد، آن را پاک کند، ولی وقتی تو به من محبت کردی، آن را روی سنگ حک کردم تا هیچ تندبادی هم آن را پاک نکند و محبت تو از یادم نرود.»

۱۴ در عبارت زیر، نوع جمله‌ها را مشخص کنید.

دوستش یا لبخند از او پرسید: «بعد از اینکه من با سیلی تو را آزردم، تو آن جمله را روی شن‌های صحرا نوشتی، ولی حالا این جمله را روی صخره حک می‌کنی؟»

۱۵ ابیات زیر را مرتب و تعداد جمله‌های هر کدام را مشخص کنید.

الف خیز و غنیمت شمار، جنبش باد ربیع

ب هر گل و برگی که هست، یاد خدا می‌کند

۱۶ کدام یک از بیت‌های زیر «یک جمله» است؟

الف باد بهاری وزید از طرف مرغزار

ب برگ درختان سبز در نظر هوشیار

ج خیز و غنیمت شمار، جنبش باد ربیع

د ناله‌ی موزون مرغ، بوی خوش لاله‌زار

ه لیل و قمری چه خواند؟ یاد خداوندگار

و باز به گردون رسید، ناله‌ی هر مرغزار

ز هر ورقش دفتری است، معرفت کردگار

ح ناله‌ی موزون مرغ، بوی خوش لاله‌زار

تاریخ ادبیات

۱۷ کتاب «گلشن راز» از کیست؟ نویسنده‌ی این کتاب در چه قرن می‌زیسته است؟

۱۸ برای هر یک از موارد ستون سمت راست، توضیح مناسبش را از ستون سمت چپ بیابید و به آن وصل کنید.

سعدی	از بزرگان و نویسندگان تاریخ زبان و ادب فارسی است. وی در دوره‌ی سامانیان می‌زیسته
ابوعلی بلعمی	است. ترجمه‌ی «تاریخ طبری» و تألیف آن به زبان فارسی از آثار اوست.
شیخ محمود شبستری	وی در قرن هفتم می‌زیسته و «گلستان» و «بوستان» از آثار اوست.

۱۹ کتاب گلستان را به‌طور مختصر معرفی کنید و باب‌های آن را نام ببرید.

۱. توصیه‌ی اصلی بیت «علم چندان که بیشتر خوانی / چون عمل در تو نیست، نادانی» چیست؟ (۰/۵)
۲. بیت «عشق‌بازی که هم آغوش خطر / خفت در خوابگاه پیغمبر» به کدام حادثه‌ی تاریخی اشاره دارد؟ (۰/۵)
۳. منظور از «نیم‌دوست» در عبارت زیر چیست؟ (۰/۵)
- «با مردمانی که با تو به راه دوستی روند و نیم‌دوست باشند، نیکویی و سازگاری کن.»
۴. توصیه‌های بیت زیر را توضیح دهید. (۰/۵)
- «مکن دوستی با دروغ‌آزمای همان نیز با مرد ناپاک‌رای»

دانش‌های زبانی و ادبی

۱. کدام یک از دو بیت زیر می‌تواند مربوط به یک «مناظره» باشد؟ (۰/۲۵)
- الف) پرسید از چنار که: تو چند روزهای؟ گفتا چنار: عمر من افزون‌تر از دویست
- ب) به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد
۲. در بیت‌های زیر، برای آرایه‌های «تضاد»، «تشبیه»، «تشخیص» و «کنایه» یک نمونه پیدا کنید و بنویسید. (۱)
- الف) خرد را نو روشن‌بصر کردای چراغ هدایت تو بر کرده‌ای
- ب) به گیتی پند از راستی پیشه نیست ز کزای پتو، هیچ اندیشه نیست
- ج) کلماتی جو در آویزه‌ی گوش مسجد کوفه هنسوزش مدهوش
۳. در بیت زیر، شبه‌جمله‌ها را بیابید و دور آن‌ها خط بکشید. (۰/۵)
- «یار غارم ز دست رفت، دریغ ماندم، افسوس، پای بر دم مار»
۴. در بیت زیر، یک واژه‌ی مخفف (کوتاه‌شده) را پیدا کنید و صورت کامل آن را بنویسید. (۰/۲۵)
- «پار می‌گفتم مگر سال دگر، این هم گذشت سال دیگر نیز می‌ترسم جو پارم بگذرد»
۵. در کدام یک از بیت‌های زیر، «را» در معنای «به» به کار رفته است؟ (۰/۲۵)
- الف) عینت تا می‌توانید در وی که من آن سرانداز را می‌شناسم
- ب) طلب کردم ز دانایی یکی پند مرا فرمود: با نادان مپوئند
۶. در بیت‌های زیر، نقش دستوری بخش‌های مشخص‌شده را تعیین کنید. (منادا - شبه‌جمله - نهاد - فعل)
- «دست در دامن مولا زد در که علی بگذر و از ما مگذر
- شیروان مسرت ولای تو علی جان عالم به فدای تو علی»
۷. جمله‌های بیت زیر را مشخص کنید و تعداد آن‌ها را بنویسید. (۰/۵)
- «علی، آن شیر خدا، شاه عرب الفتی داشته با این دل شب»
۸. کدام یک از دو بیت زیر می‌تواند بیتی از یک «مثنوی» باشد؟ (۰/۲۵)
- الف) یکی از کاج‌ها به خود لرزید خم شد و روی دگری افتاد
- ب) بسی گند و کاوید و کوشش نمود کز آن سنگ خارا، رهی برگشود

ستایش: به نام آن که جان را فکرت آموخت / درس اول: معرفت آفریدگار

۱ الف) مناجره با هم نزاع و دعوا کردن: بی) موزون: سنجیده، دارای وزن و آهنگ: ج) معرفت: شناخت، شناخت به علم و دانش، آگاهی: د) فضل: احسان، بخشش، لطف / فیض: بخشش، عطا، احسان: ه) تجلی: پیدا شدن، آشکار شدن

مفرد	جمع مکتبر
نعمت	نعم
نظر	انظار
معرفت	معارف
ظرف	اطراف

۳ تعالا ← تعالی / قفلت ← غفلت / حک کردن ← حک کردن
 ۴ الف) همه‌ی جهان را نوری از وجود خداوند بدان که خداوند از شدت آشکار بودن در آن (جهان)، دیده نمی‌شود و پنهان است؛ به نام آن کسی [آغاز می‌کنم] که اندیشیدن را به جان [انسان] آموخت و دل (قلب) را، مثل یک چراغ، به وسیله‌ی جان که همچون نوری است، روشن کرد؛ ج) عقل انسان توانایی مشاهده و درک نور وجود خداوند را ندارد؛ برای دیدن خداوند [و نشانه‌های وجود و قدرت او] چشم دیگری [غیر از چشم ظاهری] پیدا کن؛ د) اندیشیدن به [رابطه‌ی میان] خالق و مخلوق، دل [انسان] را روشن و نورانی می‌کند [و سبب هدایت انسان می‌شود] و بی‌توجهی به این رابطه و فکر نکردن [درباره‌ی آن]، دل [انسان] را تاریک [و گمراه] می‌کند و نادانی، همان گمراهی و انحراف است.

۵ الف) اندیشیدن درباره‌ی رابطه‌ی میان خداوند که آفریننده‌ی جهان هستی است و آفریده‌ها و مخلوقات او؛ ب) غفلت از اندیشیدن درباره‌ی رابطه‌ی میان خداوند و مخلوقات

۶ الف) ذکر و یاد خداوند؛ ب) نشانه‌ی وجود و قدرت خداوند و سبب معرفت و شناخت او

۷ جمله مجموع یک یا چند واژه است که پیام کاملی را از گوینده به شنونده یا خواننده برساند.

مثال: علی دوست من است. / رفت. / من همین امروز از مشهد به تهران آمدم.

۸ جمله‌ی خبری ← مثال: من هر روز به مدرسه می‌روم.

جمله‌ی پرسشی ← مثال: آیا تو دیروز در خانه مانده بودی؟

جمله‌ی امری ← مثال: حتماً فردا با پدرت به مدرسه بیا.

جمله‌ی عاطفی ← مثال: چه انشای زیبایی نوشته‌ای!

۹ الف) جمله‌ی خبری؛ ب) جمله‌ی عاطفی

۱۰ «خیز و غنیمت شمار» ← جمله‌ی امری / «بلبل و قمری چه

خواند؟» ← جمله‌ی پرسشی / «عجب هوای دلپذیری!» ←

جمله‌ی عاطفی / «هر ورقش دفتر است معرفت کردگار» ← جمله‌ی

خبری

۱۱ شکل مرتب‌شده‌ی جمله:

خرد را تاب نور آن روی نیست؛ برو، چشم دگر از بهر او جوی.

(خبری) (امری) (امری)

۱۲ الف) دو جمله؛ ب) سه جمله؛ ج) دو جمله

۱۳ جمله‌ها به‌ترتیب عبارت‌اند از:

او لیخندی زد و گفت: «وقتی از تو رنجیدم، روی شن‌های صحرا نوشتم

تا یاد، آن را پاک کند. ولی وقتی تو به من محبت کردی، آن را روی

سنگ حک کردم تا هیچ تبدادی هم آن را پاک نکند و محبت تو

از بادم نرود.»

۱۴ دوستش با لیخندی از او پرسید: «بعد از اینکه من با سیلی تو را

آزردم، تو آن جمله را روی شن‌های صحرا نوشتی، ولی حالا این جمله

را روی صخره حک می‌کنی؟»

۱۵ الف) خیز و جنبش باد ربیع، ناله‌ی موزون مرغ [و] بوی خوش

لاله‌زار [را] غنیمت شمار.

ب) هر گل و برگی که هست، یاد خدا می‌کند، بلبل و قمری چه

خواند؟ یاد خداوندگار [را خواند].

۱۶ جمله‌ی «ب» جمله‌ی «الف» و «ج» دارای دو جمله هستند.

۱۷ صاحب «گلشن‌راز»: شیخ محمود شبستری، قرن هشتم هجری قمری

۱۸ سعدی ← وی در قرن هشتم می‌زیسته و «گلستان» و «بوستان»

از آثار اوست.

ابوعلی بلعمی ← از بزرگان و نویسندگان تاریخ زبان و ادب فارسی

است. وی در دوره‌ی سامانیان می‌زیسته است. «ترجمه‌ی تاریخ

طبری» و تألیف آن به زبان فارسی از آثار اوست.

«شیخ محمود شبستری» با هیچ‌یک از دو عبارت ستون سمت چپ ارتباطی ندارد.

۱۳ «گلستان» کتابی است نوشته‌ی شیخ مصلح‌الدین سعدی شیرازی. این کتاب یک مقدمه و هشت باب دارد که به‌ترتیب عبارت‌اند از: در سیرت پادشاهان، در اخلاق درویشان، در فضیلت قناعت، در فواید خاموشی، در عشق و جوانی، در ضعف و پیری، در تأثیر تربیت، در آداب صحبت.

درس دوم: پنجره‌های شناخت

۱ الف) غفلت: بی‌خبری، نادانی، ناآگاهی (ب) شگفت‌زده: متعجب (ج) تهراسیم، تراسیم: (د) سبزی شدن: طی شدن، گذشتن (ه) درنگ: صبر، تأمل (و) احسان: خوبی، نیکوکاری، بخشش (ز) باور: اعتقاد، ایمان (ح) نمایان: آشکار، پیدا

۲ الف) بخت ← میبخت، مباحث، میباحث و ... (ب) شباهت ← شبیه، شبیه، تشبیه، مشابه، تشابه و ... (ج) حواس ← حس، حساس، احساس، محسوس و ... (د) نظر ← ناظر، منظور، نظارت، مناظره، منظره و ... (ه) اخلاق ← خالق، مخلوق، خلقت، خلّاق و ... (و) کلمه ← کلام، تکلم، متکلم، مکالمه و ... (ز) ارتباط ← ربط، رابط، مربوط، مرتبط و ...

مفرد	جمع مکثر
ادب	آداب
صورت	صُور
نقطه	نقاط
عضو	اعضا
دقیقه	دقائق

۳ الف) آغاز ≠ پایان (ب) تفاوت ≠ همسانی، یکسانی

۵ علم، معلوم، علوم / کشف، اکتشاف، / عمل، اعمال / شهید، شاهد، شهادت، مشاهده / نظر، منظر (واژه‌های «حرف»، «اخلاق»، «گروه» و «جالب» هم خانواده‌ای در میان واژه‌های صورت سؤال ندارند.)

۶ الف) نادرست | جمع «حق»، «حقوق» است، «حقوق» جمع «حقیقت» است. (ب) درست، (ج) درست، (د) درست | هر چهار واژه از ریشه‌ی «خ ل ق» هستند. (ه) نادرست، (و) نادرست | سه واژه‌ی «علم»، «عمل» و «اخلاق» حروف مشترک ندارند.

۷ الف) نماینده‌گی ← نمایندگی / برخاست ← برخاستن (ب) الهی ← الهی (ج) بیافتی ← بیفتی، (د) غلط املایی ندارد.

۸ بخت ← بخت / دیده‌ها ← دیده‌ها / چار واژه ← چهار واژه / خوشنودی ← خوشنودی

۹ الف) مرغ زیرک و باهوش که [همیشه] از دام فرار می‌کند. با همه‌ی زیرکی و باهوشی در تله گرفتار شد. (ب) مهر و محبت یاران و دوستان، هیچ‌گاه هم‌اندازی محبت و مهربانی و وفاداری تو (= مادر) نشد. (ج) اگر اختیار جهان به دست من بود، همه‌ی جهان را برای تو فدا می‌کردم. (د) مهربانی و عشق تو از سینهام بیرون نمی‌رود، زیرا سینهای من و دل من، خانه و سرای تو است.

۱۰ هر کسی فقط به خودش اعتماد کند و اهل غرور و خودبینی باشد، به شناخت و معرفت خداوند نخواهد رسید.

۱۱ «هدده» در ادبیات فارسی نشانه و نماد «زیرکی» و «پیام‌رسانی» است.

۱۲ مادر

۱۳ باید به تفکر درباره‌ی خود، خلق، خلقت و خالق بپردازیم. خوب و دقیق نگاه کنیم، گوش بدهیم، بسیار بخوانیم و درباره‌ی دیده‌ها و شنیده‌ها و خوانده‌ها بپرسیم و از پرسیدن تهراسیم.

۱۴ الف) درست، (ب) درست، (ج) درست، (د) نادرست، (ه) درست

۱۵ الف) درست، (ب) نادرست | عبارت «بخش» دارای دو جمله است. (ج) نادرست | جمله‌ی دوم عبارت، «گفت» است که یک جمله‌ی خبری محسوب می‌شود.

۱۶ هدهد گفت: درست است، من با همه‌ی زیرکی و هوشیاری، باز

هم اشتباه کردم.

جمله‌ی اول ← نهاد، هدهد / فعل، گفت / جمله‌ی دوم ← نهاد، «این» (حذف شده‌است) / فعل، است / جمله‌ی سوم ← نهاد، من / فعل، اشتباه کردم

۱۷ عبارت سؤال نه جمله دارد.

هدهد گفت: چندان بی‌خبر هم نیستم، مگر خیر نازهای است؟ پیرزن

خوبی خیزی بوشی

گفت: زیر درخت را نگاه کن، بچه‌ها را می‌بینی؟

خوبی خیزی بوشی

هدهد گفت: می‌بینم، دارند بازی می‌کنند.

خوبی خیزی خوبی

۱۸ جمله به‌دلخواه دانش‌آموز نوشته می‌شود.

۱۹ ابوالقاسم حالت

۲۰ محمّد بن علی ظهیری سمرقندی

۲۱ «حفظ شعر»

آزمون نیمسال دوم (1)

۱ الف) هنگامی که رستم او را دید، اسب خود را به حرکت درآورد و با سرعت بسیار به سوی او حرکت کرد؛ ب) باید با دلایبان و پیران و انسان‌های باتجربه مشورت و چاره‌اندیشی کرد؛ ج) درد عشقی را تحت‌ل کرده‌ام که قابل گفتن نیست و از دوری یار تلخی‌هایی چشیده‌ام که قابل بیان نیست؛ د) سخنان غیرقابل یاور و بیهوده نگویند تا در تصور مردم، خوار و پست نشود؛ ه) دروغ نگویند، زیرا انسان دروغگو، حتی اگر به درستی شهادت و گواهی بدهد، از او قبول نمی‌کنند؛ و) برخیز و وزیدن باد بهاری و آواز زیبای پرنندگان و بوی دلنشین لاله‌زار را غنیمت بدان [و از آن‌ها بهره ببر]؛ ز) شاخه‌ای که رشد کند ولی میوه‌ای نیاورد، سرانجام فقط شایسته‌ی سوزاندن است؛ ح) انسان تا زمانی که زنده است، ناچار است که دوست داشته باشد؛ زیرا انسان اگر برادر نداشته باشد، بهتر از آن است که دوستی نداشته باشد؛ چون از دانشمندی پرسیدند که دوست بهتر است یا برادر؟ گفت: برادر هم بهتر است که دوست باشد.

۲ الف) گشت، نایب کرد، ازین برد، ب) قبر، آرامگاه؛ ج) مهربان، دلسوز؛ د) پارچه‌فروش؛ ه) هیزم؛ و) آزرده، ناراحت، خسته؛ ز) ایمان بیاورم؛ ح) روشن کرده‌ای

۳ واعظ کاشفی

۴ سیاست‌نامه

۵ دهخدا در فکر ثروت و شهرت نبود.

۶ روشنگری و هدایت‌کنندگی شهدا

۷ باتجربه بودن - تجربه‌های بسیار داشتن

۸ کار دشوار و سختی را با موفقیت به انجام رساندن

۹ سخن اگر با عمل همراه نباشد، ارزش و سودی ندارد. حرف و عمل انسان باید با هم هم‌خوانی داشته باشد.

۱۰ باید به کسانی که از نظر سنی بزرگ‌تر هستند، احترام گذاشت.

۱۱ همه‌ی موجودات عالم سرگرم تسبیح و ستایش خداوند هستند.

۱۲ گزینه‌ی «الف»

۱۳ گزینه‌ی «ب»

۱۴ تضاد ← کم و بیش / تشبیه ← «برگ سبز درختان» به

«دفتر» تشبیه شده است. / تشخیص ← «داشتن فریاد برای دل»

تشخیص دارد. / کنایه ← «به فریاد رسیدن» کنایه از «کمک

کردن» است. / «بی‌کس بودن» کنایه از «بی‌یار و یاور بودن» است.

نبیند، نادان‌ترین انسان است. د) در میان شما هر کس سر و سال بیشتری دارد، او را گرمی بدارید و به او احترام بگذارید؛ ه) از [روی] درخت بلند شدند و در آسمان مکتب چرخیدند و برگشتند؛ و) هر برگی از برگ‌های سبز درختان، در نگاه انسان هوشمند، مانند دفتری برای شناخت خداوند است؛ ز) پناهگاه همه‌چیز در جهان هستی تو هستی، تنها چیزی که [واقعاً] وجود دارد، تو هستی و یقیناً [از خودشان] وجودی ندارند.

۱۵ طلب سعادت و خوشبختی از خداوند

۱۶ نشان دادن اینکه ادعاهای ممنون، مانع یادگیری اوست.

۱۷ چون اعتقاد داشت با مهر و محبت و عشق، بهتر می‌توان علم و دانش را به کودکان آموخت.

۱۸ یکتاپرستی، اطاعت از دستورهای خداوند، نیکو سخن گفتن، نیکوکاری و...

۱۹ عمر کوتاه خواهد داشت.

۲۰ اخلاق و خوی نیک

۲۱ هدایت انسان به وسیله‌ی خداوند رقم می‌خورد.

۲۲ الف) زشت ≠ نیکو؛ ب) راست ≠ دروغ؛ ج) ندانی ≠ دانی؛ د) بلندی ≠ پستی؛ ه) بالا ≠ پست

۲۳ الف) «بزرگمهر» به «ستارهای روشن» تشبیه شده است؛ ب) «خوی بد» به «بند گران و سنگین» تشبیه شده است.

۲۴ تاریخ مسعودی

۲۵ تاریخ پادشاهی مسعود غزنوی پسر سلطان محمود غزنوی

۲۶ دبیر دانشمند دربار سلطان مسعود و سلطان محمود غزنوی بود.

پس از کسب معلومات در تیشابور، به دیوان رسایل محمد غزنوی راه یافت و در خدمت ابونصر مشکان به کار پرداخت.

۲۷ در سال ۱۳۲۳ هجری شمسی در روستای سیرج کرمان به دنیا آمد. تحصیلات خود را در روستا آغاز کرد و در کرمان و تهران ادامه داد. در سال ۱۳۴۷ اولین داستان‌های او در مطبوعات منتشر شد. وی

هم‌اکنون عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی است.

۲۸ قشقه‌های مجید - خمره - آب‌انبار

۲۹ جمال‌الدین ابومحمد الیاس بن یوسف بن زکی

۳۰ قرن ششم هجری قمری

۳۱ نظامی گنجوی

۳۲ مخزن‌الاسرار - لیلی و مجنون - خسرو و شیرین - هفت‌بیکر -

اسکندرنامه

۱۵ الف (هین: ب) مرحبا

۱۶ پادشه ← پادشاه

۱۷ گزینه‌ی «الف»

۱۸ خدا ← منادا / خدایی ← نهاد / همنه ← نهاد / هستی

(تویی) ← فعل

 ۱۹ سه جمله: آوخ / شدم هیبزم / آتنگر گیتی اندام مرا سوخت
 (غلطی) (خبری) (خبری)

چنین ز آتش ادبیار

۲۰ خادم، استخدام، مخدوم، مستخدم و ...

۲۱ سلطان

۲۲ آفاق

۲۳ الف) صفرقند ← سفرقند (ب) مراغب ← مراقب

۲۴ جای خالی اول ← در

جای خالی دوم ← به

۲۵ حفظ شعر

آزمون نیمسال دوم (۲)

۱ الف) آگاه و هوشیار باشید که بدی نکتید و از انسان‌های بدکار

دوری کنید، زیرا زندگی و عمر انسان بدکار کوتاه است؛ ب) سریع

شروع به سخن کند و بی‌تجربه نباشد؛ ج) هنگام درخواست از

خداوند، دعایم را مانند دانه‌ای در خاک کاشته‌ام و منتظر برآورده

شدن از سوی خداوند که همچون باران است، هستم؛ د) در لحظات

آن صبح شگفت‌انگیز که تأثیر قیامت را داشت، حلقه‌ی در به شال

ایشان (حضرت علی(ع)) گیر کرد؛ ه) ای مادر عزیز که زندگی را

به من بخشیده‌ای، اکنون بسیار ساده است که جان خود را فدای تو

کنم؛ و) هر چند آب بسیار زلال و گوارا باشد، ولی از بسیار خوردن

آب، ناراحتی و بیماری ایجاد می‌شود. ز) تبر آهسته به او گفت که

همین جرم و کوتاهی برای [مجازات شدن] تو کافی است که الان،

فصل میوه و برداشت محصول است، ولی تو هیچ میوه‌ای نداری؛ ح)

پس به فکر کارهای دوستانت باش و رفاقت و دوستی با آن‌ها را با

جوانمردی و نیکوکاری پایدار کن و هنگامی که دوست جدیدی پیدا

کردی، دوستان قبلی را رها نکن.

۲ الف) شکوه، قدرت، عظمت؛ ب) ارجمندتر، شریف‌تر، نجیب‌تر؛

ج) ساده‌لوح، ساده‌دل، احق، نادان؛ د) هم‌فکر، هم‌نظر، هم‌رأی؛ ه)

ظلم، ستم؛ و) نابودی؛ ز) بیپوده؛ ح) سن‌وسال

۳ عنصرالمعالی، کیکاوس بن اسکندر

۴ کیمیای سعادت - احیاء علوم‌الدین - تصحیح‌الملوک

۵ نان، ثروت / نام: شهرت و معروفیت

۶ «پیراهن بیشتر پاره کردن» کنایه است از «تجربه‌ی بیشتر داشتن».

۷ بی‌نیازی خداوند از کمک و یاری دیگران

 ۸ هر دو تلاش کردند تا از میهن خود نگرانی کنند و جلوی نابودی
 و سقوط آن را گرفتند.

 ۹ باید علم، عمل به دنبال خود داشته باشد؛ علم بی‌عمل ارزشی
 ندارد و بی‌فایده است.

 ۱۰ خوابیدن، حضرت علی(ع) در بستر پیغمبر، در شب هجرت ایشان
 از مکه به مدینه

۱۱ آشنایی کم داشتن و دوست صمیمی نبودن

 ۱۲ دوستی نکردن و ارتباط نداشتن با انسان دروغگو و انسان
 بداندیش و بدخواه

۱۳ گزینه‌ی «الف»

۱۴ تضاد ← «راستی» و «کزی» / تشبیه ← «هدایت» به «چراغ»

تشبیه شده است. / «کلمات حضرت علی(ع)» به «ذره» (- مروارید)

تشبیه شده است. / تشخیص ← «روشن‌بصر شدن خرد» تشخیص

دارد. / «مدهوش بودن مسجد کوفه» تشخیص دارد. / کنایه ←

«آویزه‌ی گوش بودن» کنایه از «ارزشمند بودن» است.

۱۵ دروغ - افسوس

۱۶ بار ← پارسال / چو ← چون

۱۷ گزینه‌ی «ب»

۱۸ زد ← فعل / در ← نهاد / علی ← منادا / جان عالم

← نهاد

۱۹ کلّ یمت صورت سؤال، یک جمله است.

۲۰ گزینه‌ی «ب»

۲۱ غطر، معطر

۲۲ آثار - متون

۲۳ الف) دشمن و دوست؛ ب) هستم و نیستم - می‌روم و نروم

۲۴ جای خالی اول ← با / جای خالی دوم ← به

۲۵ حفظ شعر

سوالات تستی

سیر تا پیاز

۱۶۸	ستایش / درس اول، معرفت آفریدگار
۱۷۰	درس دوم، پنجره‌های شناخت
۱۷۱	درس سوم، هوشیاری
۱۷۲	درس چهارم، داستان من و شما
۱۷۴	درس پنجم، هفت‌خان رستم
۱۷۶	درس ششم، ای وطن
۱۷۸	درس هفتم، درس آزاد (فرهنگ بومی ۱)
۱۷۹	درس هشتم، دریاقلی
۱۸۰	درس نهم، رنج‌هایی کشیده‌ام که مپرس
۱۸۲	درس دهم، عطار و جلال‌الدین محمد
۱۸۴	درس یازدهم، شهدا خورشیدند
۱۸۶	درس دوازدهم، دوستی / مشاوره
۱۹۰	درس چهاردهم، راز زندگی
۱۹۲	درس پانزدهم، میوه‌ی هنر
۱۹۶	درس شانزدهم، آداب مطالعه
۲۰۰	درس هفدهم، ستاره روشن
۲۰۴	نیایش
۲۰۶	آزمون جامع تستی (۱)
۲۰۸	آزمون جامع تستی (۲)
۲۱۰	پاسخنامه تشریحی

ستایش: به نام آن که ... / درس اول، معرفت آفریدگار

(پاسخ‌های تشریحی را در صفحه ۲۱۰ مطالعه کنید.)

۱ در کدام گزینه، کلمات هم‌خانواده نیستند؟

- ۱) موازنه - موزون ۲) ناظر - منظره ۳) مخالفت - خالق ۴) اخلاق - مخلوق

۲ بیت «هر گل و برگی که هست یاد خدا می‌کند / بلبل و قمری چه خواند؟ یاد خداوندگار» به معنی کدام گزینه نزدیک است؟

- ۱) به آدمی نرسیدی، خدا چه می‌جویی؟ / ز خود گریخته‌ای، آشنا چه می‌جویی؟

- ۲) تو می‌گویی که من هستم، خدا نیست / جهان آب و گل را انتها نیست

- ۳) گلی مراد تو آنکه نقاب بگشاید / که خدمتش جو نسیم سحر توانی کرد (مراد: خواسته)

۴) من نمازم را وقتی می‌خوانم / که اذانش را یاد گفته باشد / سر گلدسته‌ی سرو / من نمازم را بی تکبیر الاحرام علف می‌خوانم

۳ کدام جمله عاطفی نیست؟

- ۱) افسوس که قدر عمر گرانبمایه ندانستم.

- ۲) سپاس ای معلمی که قلم به دستم دادی.

- ۳) آفرین بر نظر پاک خط‌پوشش باد

- ۴) کم گفتن هر سخن صواب است

۴ کتاب «تاریخ بلعمی» از کیست؟

- ۱) ابوالفضل بیهقی ۲) ابوعلی بلعمی ۳) نصرالله منشی ۴) ظهیری سمرقندی

۵ در گروه کلمات زیر چند غلط املائی دیده می‌شود؟

«غرق‌شدن - سخره‌ای سنگی - هک کردن - لطف و محبت - استراحت - سیلی - مشاجره - شن‌های صحرا»

- ۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۶ با توجه به عبارت زیر «نادانی» مانند چیست؟

«اندیشه کردن اندر کار خالق و مخلوق، روشنایی افزایش اندر دل و غفلت از این و ناندیشیدن، تاریکی افزایش اندر دل و نادانی، گمراهی است.»

۱) اندیشه نکردن ۲) تاریکی در دل ۳) گمراهی ۴) غفلت از یاد خدا

در بیت زیر نوع جمله‌ی اول و دوم، به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

«خیز و غنیمت شمار جنبش باد ربیع ناله‌ی موزون مرغ، بوی خوش لاله‌زار»

- ۱) خبری - امری ۲) امری - خبری ۳) خبری - خبری ۴) امری - امری

با توجه به کلمات مشخص‌شده در بیت زیر، جمع واژگان مفرد به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

«برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دفتری است، معرفت کردگار»

- ۱) ناظر - دفترها - معاریف ۲) انظار - دفاتر - معارف

- ۳) انظار - دفترها - معاریف ۴) ناظر - دفاتر - معارف

۷ بیت زیر چند جمله است؟

«باد بهاری وزید از طرف مرغزار باز به گردون رسید ناله‌ی هر مرغ زار»

- ۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۱۰ معنای کدام واژه به درستی نیامده است؟

(۱) غفلت: گمراه

(۲) باد ربیع: باد بهاری

(۳) غنیمت شمار: قدر بدان

(۴) معرفت: شناخت

۱۱ جمع مکسر کدام واژه نادرست آمده است؟

(۱) نور: منور

(۲) حقیقت: حقایق

(۳) نعمت: یغم

(۴) طرف: اطراف

۱۲ جمله‌ی سوم عبارت زیر چه نوع جمله‌ای است؟

«اندیشه کردن اندر کار خالق و مخلوق، روشنائی افزایش اندر دل و غفلت از این و ناندیشیدن، تاریکی افزایش اندر دل و نادانی، گمراهی است.»

(۱) خبری

(۲) امری

(۳) تعجبی

(۴) پرسشی

۱۳ جمله‌ی چندم از بیت زیر، جمله‌ی پرسشی است؟

«هر گل و برگ که هست یاد خدای کند

بلبل و قمری چه خواند؟ یاد خداوندگار»

(۱) اول

(۲) دوم

(۳) سوم

(۴) چهارم

۱۴ معنای واژگان مشخص شده به ترتیب در کدام گزینه به درستی نوشته شده است؟

ز فضلش هر دو عالم، گشت روشن

ز فیضش خاک آدم، گشت گلشن»

(۱) احسان - برتری

(۲) بخشش - بخشنده

(۳) احسان - قدرت

(۴) بخشش - بخشش

۱۵ با توجه به بیت زیر، کلمات قافیه در کدام گزینه به درستی آمده است؟

«در او هر چه بگفتند از کم و بیش

نشانی داده‌اند از دیده‌ی خویش»

(۱) بیش - خویش

(۲) بگفتند - داده‌اند

(۳) کم و بیش - دیده‌ی خویش

(۴) از کم و بیش - از دیده‌ی خویش

۱۶ مثنوی «گلشن راز» و ترجمه‌ی «تاریخ طبری» به ترتیب از چه کسانی هستند؟

(۱) ابوعلی بلعمی - شیخ محمود شبستری

(۲) کیکاووس بن اسکندر - ظهیری سمرقندی

(۳) شیخ محمود شبستری - ابوعلی بلعمی

(۴) شیخ محمود شبستری - ظهیری سمرقندی

۱۷ در بیت زیر، به ترتیب چند جمله‌ی امری و جمله‌ی خبری دیده می‌شود؟

«خرد را نیست تاب نور آن روی

برو از بهر او چشم دگر جوی»

(۱) یک - دو

(۲) دو - یک

(۳) یک - یک

(۴) دو - دو

۱۸ با توجه به مصراع «جهان جمله فروغ روی حق دان» کدام گزینه درست نیست؟

(۱) همه‌ی جهان پرتویی از نور خداوند است.

(۲) جهان در مقابل عظمت خداوند ناچیز است.

(۳) «فروغ» به معنای «نور و روشنائی» است.

(۴) منظور از «حق»، درستی و حقیقت است.

نام:

آزمون

کلاس:

نام خانوادگی:

آزمون جامع تستی (۲)

تاریخ:

۱ در کدام گزینه غلط املائی وجود دارد؟

- ۱) رحلت - ساعی - ژرف
- ۲) ربیع - قنیمت - مباحات
- ۳) حصیر - اعتدال - تألیف
- ۴) دژخیمان - طبع - مدعی

۲ مترادف واژه‌های «اسرار - ادبار - بحر - مشفق» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) پافشاری - خوشبختی - دریا - هماهنگ
- ۲) پافشاری - بدبختی - خشکی - دلسوز
- ۳) رازها - بدبختی - دریا - دلسوز
- ۴) رازها - بدبختی - خشکی - هماهنگ

۳ کدام گزینه با سایر گزینه‌ها ارتباط معنایی ندارد؟

- ۱) یک دسینه گل دماغ پرور
- ۲) یا این که سخن به لطف آب است
- ۳) سخن گفتن کز زینچارگی است
- ۴) کم گوی و گزیده گوی چون در

۴ در بیت زیر «نهادها» به ترتیب کدامند؟

«علم چندان که بیشتر خوانی

چون عمل در تو نیست نادانی»

- ۱) تو - عمل - تو
- ۲) علم - عمل - تو
- ۳) علم - تو - تو
- ۴) عمل - تو - تو

۵ در کدام گزینه غلط املائی بیشتری وجود دارد؟

- ۱) سخنان مهال و کذاف نکوید که در چشم مردم سبک شود.
- ۲) ریهانه از معلم و بچه‌ها اجازه خاست و از جای خود برخاست.
- ۳) حکما و علما گفتند: ما را از علم خیش بهره دادی و دریق نکردی
- ۴) رستم پس از پشت سر گذاشتن هفت‌خان از خدا سپاس‌گزاری کرد.

۶ در کدام یک از گزینه‌های زیر ارتباط کلمه‌ها به درستی مشخص نشده است؟

- ۱) ازینت (آرایش) - ژرف (زرفا) - فراز (قروذ) ← هم‌معنی - مفرد و جمع - متضاد
- ۲) حکما (حکیم) - مذلت (پستی) - حرمت (حرم) ← جمع و مفرد - هم‌معنی - هم‌خانواده
- ۳) ایل (ایلات) - توده (تیبه) - جوامع (جمع) ← مفرد و جمع - هم‌معنی - هم‌خانواده
- ۴) حاجت (احتیاج) - صیف (شتا) - آفاق (افق) ← هم‌خانواده - متضاد - جمع و مفرد

۷ عبارت «خدایا، ای داندۀ ری رازها، ای شنونده‌ی آواها، ای بیننده‌ی نماها، ای پذیرنده‌ی نیازها، از بنده‌ی خطا آید و از تو عطا» چند جمله است؟

- ۱) پنج جمله
- ۲) هفت جمله
- ۳) شش جمله
- ۴) سه جمله

۸ کدام یک از ابیات زیر می‌تواند مربوط به یک مثنوی باشد؟

- ۱) یرون آمد ز دکان مرد عطار
- ۲) ابر و باران و من و یار سنانده به وداع
- ۳) رویای آشنای شب و روز عمر من
- ۴) من رود ندیدم چنبن پابرجا
- ۱) گلاب و عود پیش آورد بی‌یار
- ۲) من جدا گریه کنان، ایر جدا، یار جدا
- ۳) در خواب‌های کودکی‌ام دیدم تورا
- ۴) من گوه ندیدم چنبن در جریان

۹ در کدام یک از عبارات‌های زیر مبالغه وجود ندارد؟

- ۱) هوا آن قدر سرد بود که یخ زده بودم.
- ۲) سه ساعت تمام است ما را اینجا منتظر گذاشته‌ای.
- ۳) ملک چنان میراند که یاد به گرد او نمی‌رسید.
- ۴) آهویی از پیش او گذشت و ملک با خوشحالی به دنبال او ناخت.

۱۰ معنای درست واژه‌های «هجر - راضب - غریب - غفلت» به ترتیب در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- (۱) علاقه‌مند - نادانی - جدایی - ناآشنا
(۲) جدایی - علاقه‌مند - ناآشنا - نادانی
(۳) نادانی - جدایی - ناآشنا - علاقه‌مند
(۴) ناآشنا - علاقه‌مند - نادانی - جدایی

۱۱ اگر کار یا کمکی در زمان لازم انجام نشود و پس از اینکه کار از کار گذاشت، درصدد کمک یا اصلاح آن باشیم، کدام ضرب‌المثل را به کار می‌بریم؟

- (۱) کار را که کرد آن که تمام کرد.
(۲) نوش دارو پس از مرگ سهراب
(۳) نا پول داری رفیقتم، قربان بند کیفیتم
(۴) کار نیکو کردن از برگردن است

۱۲ معنی عبارت «تدبیر ده تنه چون زور ده مرده باشد» در کدام یک از گزینه‌های زیر آمده است؟

- (۱) زور ده نفر خیلی زیاد است.
(۲) مردان خیلی قوی هستند.
(۳) ده مرد مثل یک تنه درخت قوی هستند.
(۴) هم‌فکری بر توانایی انسان می‌افزاید.

۱۳ مصراع دوم بیت زیر با کدام یک از مصراع‌های زیر کامل می‌شود؟

«هر آن کس که با تو گوید دُرست _____»

- (۱) ستمکاره خوانیمش و بی فروغ
(۲) چنان‌دان که او دشمن جان توست
(۳) مکن دوستی با دروغ آزمای
(۴) سخن گفتن کز زبچارگی است

۱۴ کدام یک از ابیات زیر به موضوع ظهور امام زمان (عج) اشاره دارد؟

- (۱) خوشا آن‌ان که داریم در نمازند
(۲) تنم را قرش کردم تا بنازد
(۳) عشق‌بازی که هم‌آغوشِ خطر
(۴) در خاک طلب بذر دعا کاشته‌ام
بهشت جاودان بازارشان بی
دلیم را نذر کردم تا بیايد
خُفت در خوابگاه پیغمبر
باران اجابت تو را می‌طلبم

۱۵ در بیت «بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش / فرور یخت چون رود خون از برش» شاعر در بیان چه چیزی مبالغه کرده است؟

- (۱) تیغ زدن
(۲) بریدن سر
(۳) جاری شدن خون
(۴) کشتن اژدها

۱۶ نوع آرایه‌ی ادبی به کار رفته در کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

- (۱) آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت
(۲) ناشام نیفتاد صدای تیر از گوش
(۳) به گیتی به از راستی، پیشه نیست
(۴) در خاک طلب بذر دعا کاشته‌ام
روز عمل و مزد بود کار نودشوار
شد توده در آن باغ سحر هیمه‌ی بسیار
ز گزی بتر هیچ اندیشه نیست
باران اجابت تو را می‌طلبم

۱۷ متن و توضیح زیر، مربوط به کدام یک از بزرگ‌مردان ادب فارسی است؟

«وی دانشمند و نویسنده‌ی معروف قرن چهاردهم هجری قمری است. از آثار معروف او، می‌توان به «تصحیح دیوان حافظ».

«امثال و حکم» و «ترجمه‌ی روح‌القوانین» اشاره کرد.»

- (۱) حافظ
(۲) شهریار
(۳) واعظ کاشفی
(۴) دهخدا

۱۸ در کدام گزینه همه‌ی واژه‌ها هم‌خانواده نیستند؟

- (۱) عالم - تعلیم - معلم - معلوم
(۲) ربط - رابط - مربوط - ارتباط
(۳) عجله - عجول - عاجل - تعجیل
(۴) خلق - خالق - مخلوق - اخلاق

۱۹ در کدام گزینه واژه‌ی مخفف وجود ندارد؟

- (۱) آوخ که شدم هیزم و آبتگر گیتی
(۲) اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار
(۳) کاین موسم حاصل بود و نیست تو را بار
(۴) دهقان چو تنور خود از این هیمه برافروخت

۲۰ در کدام گزینه چهار رکن تشبیه وجود دارد؟

- (۱) بدان بعضی مردم مانند غذا هستند.
(۲) دریاقلی همچون دریا خروشان بود.
(۳) وطن همانند مادر است.
(۴) شهدا مانند خورشیدند.

ستایش، به نام آن که جان را فکرت آموخت / درس اول، معرفت آفریدگار

۱۲ **گزینه ۲:** در این بیت دو جمله‌ی امری (برو، از بهر او چشم اگر جوی) و یک جمله‌ی خبری دیده می‌شود (خرد را تاب نور آن روی نیست).

۱۸ **گزینه ۲:** در این مصراع منظور از حق، خداوند است.

۱۹ **گزینه ۱:** خداوند با نور جان، دل را که مانند چراغ است، روشن ساخته است.

درس دوم: پنجره‌های شناخت

۱ **گزینه ۱:** (سهل: ساده، آسان) و (هراس: ترس)

۲ **گزینه ۲:**

۳ **گزینه ۳:** محبت مادر قابل مقایسه با محبت و لطف اقوام و دوستان نیست و از لطف و محبت همه‌ی انسان‌ها برتر و بالاتر است.

۴ **گزینه ۲:** واژگان خلق، خالق و خلقت هم‌خانواده و همه از ریشه‌ی «خ ل ق» هستند.

۵ **گزینه ۲:**

۶ **گزینه ۲:** عضو ج مکتب اعضا

کلمه جمع با «ات» کلمات

ادب ج مکتب آداب

۷ **گزینه ۲:** واژه‌ی «علم» با «عمل» و «عامل» هم‌خانواده نیست.

۸ **گزینه ۳:** جمع مکتب واژه‌ی «نعمت» می‌شود «نعم».

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: «وضع» و «موضوع» هم‌خانواده هستند.

گزینه‌ی «۲»: «دقت» و «دقیق» هم‌خانواده هستند.

گزینه‌ی «۴»: جمع «واژه» می‌شود «واژگان» ولی این جمع، جمع مکتب نیست، بلکه با «ان» جمع بسته شده است.

۹ **گزینه ۲:** املا‌ی درست واژگان: برخاست - بگذارید

۱۰ **گزینه ۲:** اگر جمله‌ی دوم را مرتب کنیم، به این صورت

درمی‌آید: نادان دوست بر زمینت می‌زند
نهاد فعل

۱۱ **گزینه ۱:** ابوالقاسم حالت از شعرای معاصر است (۱۳۷۱-۱۲۹۸)

و «دیوان حالت» از آثار اوست.

۱۲ **گزینه ۱:** در این گزینه غلط املایی دیده نمی‌شود. در دیگر گزینه‌ها این واژگان نادرست هستند: شخصیت - ارتباط - الهی

۱ **گزینه ۲:** واژگان «مخالفت» و «خالق» با یکدیگر هم‌خانواده نیستند. «مخالفت» از ریشه‌ی (خ ل ف) و «خالق» از ریشه‌ی (خ ل ق) است.

۲ **گزینه ۲:** در این گزینه یاد، گلدسته، علف و ... همه ذکر خدا می‌گویند و به تسبیح و یاد خدا مشغول هستند. بیت سؤال هم همین مفهوم را می‌رساند.

۳ **گزینه ۲:** این جمله خبری است. در دیگر گزینه‌ها جمله‌ها عاطفی هستند.

۴ **گزینه ۲:** ترجمه‌ی تاریخ طبری و تألیف آن به زبان فارسی هم از آثار ابوعلی بلعمی است که در قرن چهارم می‌زیسته است.

۵ **گزینه ۲:** املا‌ی درست واژگان: صخره‌ای سنگی - حک کردن

۶ **گزینه ۳:** عبارت سؤال نادانی را مانند گمراهی می‌دانند ... و نادانی، گمراهی است.

۷ **گزینه ۲:** خیز و غنیمت شمار، هر دو جملات امری هستند.

۸ **گزینه ۲:** جمع مکتب نظر ← انظار. جمع مکتب دفتر ← دقائر و جمع مکتب معرفت ← معارف است.

۹ **گزینه ۲:** باد بهاری از طرف مرغزار وزید ← جمله‌ی اول باز به گردون ناله‌ی هر مرغ زار رسید ← جمله‌ی دوم

۱۰ **گزینه ۱:** غفلت: بی‌خبری، نادانی

۱۱ **گزینه ۱:** نور: انوار

۱۲ **گزینه ۱:** جمله‌ی سوم عبارت: «و نادانی، گمراهی است.»

۱۳ **گزینه ۳:** جمله‌ی سوم عبارت، جمله‌ی پرسشی است: «بلبل و قمری چه خوانند؟»

۱۴ **گزینه ۲:** فضل: احسان، بخشش / فیض: عطا، بخشش (هر دو واژه معنای «بخشش» دارند).

۱۵ **گزینه ۱:** در این بیت، «بیش» و «خویش» قافیه هستند.

۱۶ **گزینه ۲:** مثنوی «گلشن راز» از شیخ محمود شبستری است. «تاریخ بلعمی» و «ترجمه‌ی تاریخ طبری» و تألیف آن به زبان فارسی از آثار ابوعلی بلعمی است.

۱۳. گزینه ۲: واژگانی که به صورت جمع آمده‌اند؛ دانش‌آموزان -

کلمات - اعضا

۱۴. گزینه ۴: «شبیبه» و «مشبیه» هم‌خانواده و از ریشه‌ی (ش ب ه) هستند

۱۵. گزینه ۲: جمع مکسر واژه‌ی «حق»، «حقوق» است.

درس سوم: هوشیاری

۱. گزینه ۲: املا‌ی درست سایر گزینه‌ها: هلاک - زهرآلود - آزرده‌خاطر

۲. گزینه ۴: کلمات «مَرکب»، «رکاب» و «راکب» هم‌خانواده و از ریشه‌ی (ر ک ب) هستند.

۳. گزینه ۲: این واژه چهاربخشی است.

۴. گزینه ۲

۵. گزینه ۱

۶. گزینه ۲: کیمیای سعادت از آثار «ابوحامد محمد غزالی» است.

۷. گزینه ۳: برو - پر کن - فرود آر

۸. گزینه ۳

۹. گزینه ۲: «گریه» و «خنده» متضاد (مخالف) یکدیگرند.

۱۰. گزینه ۴: واژه‌ی «معلم» سه‌هجایی است و واژه‌های دیگر، دوهجایی هستند.

۱۱. گزینه ۱: فعل‌ها عبارت‌اند از: برکشید - بازگفت - فرمود - افسوس می‌خورم - کردم

۱۲. گزینه ۱: اگر این واژه از جمله حذف شود، به معنای جمله هیچ خلل و ایرادی وارد نمی‌شود.

۱۳. گزینه ۳

۱۴. گزینه ۱: در این گزینه همه‌ی واژه‌ها دویخشی هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه‌ی «۲»، گلستان سه‌بخشی، در گزینه‌ی «۳» مسابقه سه‌بخشی و در گزینه‌ی «۴» برنده سه‌بخشی است.

۱۵. گزینه ۲: در این گزینه هلاکت و مهلکه از ریشه‌ی (ه ل ک) با یکدیگر هم‌خانواده ولی با هتاک هم‌خانواده نیستند.

۱۶. گزینه ۴

درس چهارم: داستان من و شما

۱. گزینه ۳: املا‌ی درست واژگان: سلیقه‌ها - تغییرات -

چندگانگی‌ها

۲. گزینه ۱: عامل پیوستگی و اتحاد همه‌ی اعضای این خانه (وطن)، زبان فارسی است که شناسنامه و سند شناخت ما در هر جای ایران و در هر گوشه‌ی جهان است.

۳. گزینه ۲

۴. گزینه ۲: در این گزینه واژه‌ی «دوست» با «ان» جمع بسته شده است. در صورتی‌که در گزینه‌های دیگر «ان» جزء واژه است و نشانه‌ی جمع نیست.

۵. گزینه ۴: «زابلستان» مفرد است.

بررسی سایر گزینه‌ها: دلیر + ان - دلبران / واژه + ان - واژگان / بیگانه + ان - بیگانگان

۶. گزینه ۲: «اعزاز»، «معزز» و «معزز» از ریشه‌ی (ع ز ز) است. در صورتی‌که واژه‌ی «غرض» از ریشه‌ی (غ ر ض) است.

۷. گزینه ۳: قراز = فرود - شکست = پیروزی

۸. گزینه ۱: گلستان کتابی است نوشته‌ی شاعر و نویسنده‌ی معروف ایرانی شیخ مصباح‌الدین سعدی شیرازی. این کتاب شامل یک مقدمه و هشت باب و به نثر و نظم آمیخته است.

۹. گزینه ۳: بیگانه + ان - بیگانگان، در این واژه هنگام جمع بسته شدن، حرف «ه» و حرف «گ» به نشانه‌ی جمع (ان) اضافه می‌شود. به حرف «گ»، واج میانجی می‌گویند.

۱۰. گزینه ۱: «اندوخت» یعنی مال و ثروت جمع‌آوری کرد.

۱۱. گزینه ۳: واژگان «شکوه»، «شوکت» و «عظمت» با یکدیگر مترادف (هم‌معنی) هستند. اما واژه‌ی «محبت» با این واژگان هم‌معنی نیست.

۱۲. گزینه ۴: «قراز» و «فرود» دو واژه‌ی متضاد هستند. در سایر گزینه‌ها واژه‌های مترادف (هم‌معنی) آمده است.

۱۳. گزینه ۲: این دو واژه مفرد هستند و می‌توانند با «ان» جمع بسته شوند. در سایر گزینه‌ها، «استادان»، «دست‌ها» و «خزندگان» جمع هستند.

۱۴. گزینه ۳: واژگانی که در سایر گزینه‌ها ذکر شده‌اند چون تلفظ و معنای آن‌ها یکسان است، هر دو شکل نوشتاری آن‌ها نیز درست است.

۱۵. گزینه ۴: در این گزینه «عظمت» و «ظاهر» نادرست نوشته شده‌اند.

زهر هجری چشیده‌ام که مبرس (چهار جمله)

گزینه‌ی «۳» خوشا آنان که الله یارشان بی (بود) /

به حمد و قل هو الله کارشان بی (بود) (۳ جمله)

گزینه‌ی «۴» که درختش نام شد، گاه آفتاب [نام شد] /

گاه بحرش [نام شد] گاهی سحاب نام شد (چهار جمله)

گزینه‌ی «۱» بررسی گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۱»: تمام کلمات سه هجا (بخش) دارند.

گزینه‌ی «۲»: تمام کلمات دو هجا (بخش) دارند.

گزینه‌ی «۳»: تمام کلمات چهار هجا (بخش) دارند.

گزینه‌ی «۴»: واژه‌ی اول چهار هجایی و بقیه‌ی واژگان سه هجایی هستند.

گزینه‌ی «۱» قافیه به کلماتی گفته می‌شود که حرف آخر یا دو حرف آخر آن‌ها مثل هم باشد.

گزینه‌ی «۲» فضل و فاضل هم خانواده، اما گزاف و بیهوده هم معنی‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۱»: هم خانواده - هم خانواده

گزینه‌ی «۳»: متضاد - متضاد

گزینه‌ی «۴»: مترادف - مترادف

گزینه‌ی «۳» کلیله و دمنه کتابی است تعلیمی که حیوانات قهرمان آن هستند و اصل این کتاب هندی بوده و در روزگار ساسانیان به زبان پهلوی ترجمه شده، و عبدالله بن سقیع آن را به عربی برگرداند و نصرالله منشی، در قرن ششم، آن را از عربی به فارسی ترجمه کرد.

گزینه‌ی «۱» صولح شایسته / ملول، آزرده و خسته / ادبار، نگون بخت

گزینه‌ی «۲» ما اشرف و انجب تمام ملل و یادگار دوران قدیم هستیم

گزینه‌ی «۳» لطایف: جمع لطیفه

گزینه‌ی «۴» به نانی بساز کتابه از قانع بودن.

گزینه‌ی «۱» علامت نقطه (.)، علامتی است که توقف در خواندن

را نشان می‌دهد و در پایان جمله می‌آید.

علامت سؤال (؟)، در پایان جمله‌های پرسشی یا برای نشان دادن شک و تردید یا ریشخند و ... به کار می‌رود.

نشانه‌ی بیان عاطفه یا تعجب (!)، در پایان جملات تعجبی و جمله‌هایی به کار می‌رود که یکی از حالات عاطفی، مثل آفرین، تأکید، افسوس، آرزو، دعا، ندا و ... در جمله باشد.

نقطه ویرگول (؛)، برای توضیح بیشتر موضوع یا مطلبی به کار می‌رود.

گزینه‌ی «۱» بررسی سایر گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۱»: معلوم و علم، هم خانواده

گزینه‌ی «۳»: ظرف و عمیق، مترادف

گزینه‌ی «۴»: سهل و سخت، متضاد

گزینه‌ی «۲» بررسی سایر گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۱»: تسلی (آرامش دادن) - خان (مرحله) - گزینه‌ی «۲»

حک (تراشیدن) - گزینه‌ی «۳»: خاست (بلند شد) - خان (مرحله)

گزینه‌ی «۳» شکر داریم کز طفولیت / درس حب الوطن همی خوانیم.

گزینه‌ی «۲» مفهوم گزینه‌ی «۳» توجه به منفعت خود اعم از مال و ثروت در دوستی است.

گزینه‌ی «۱» ای معشوق و محبوبم منادا است.

گزینه‌ی «۳» روزگار یافتن، عمر دراز یافتن، زنده ماندن /

گرویدن: ایمان آوردن

گزینه‌ی «۲» در گزینه‌ی «۲» «را» به معنای حرف اضافه «به» و در سایر گزینه‌ها «را» نشانه‌ی مفعولی است.

گزینه‌ی «۱» برگ درختان سبز: مشبه، دفتر: مشبه‌به (تشبیه)

گزینه‌ی «۳» بررسی سایر گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۱»: آب از دست نمی‌چکد، کنایه از خسیس بودن

گزینه‌ی «۲»: پا به اندازه‌ی گلیم دراز کردن: کنایه از حد و مرز خود را شناختن و دخالت نکردن.

گزینه‌ی «۴»: دست دست کردن: کنایه از معطل کردن، انجام کاری را به درازا کشاندن، وقت تلف کردن

گزینه‌ی «۲» بررسی سایر گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۱»: فتوت‌نامه‌ی سلطانی (واعظ کاشفی)، سیاست‌نامه (خواجه نظام‌الملک توسی)

گزینه‌ی «۲»: انوار سهیلی (واعظ کاشفی)، سندبادنامه (ظهیری سمرقندی)

گزینه‌ی «۳»: تاریخ بیهقی (ابوالفضل بیهقی)، قابوسنامه (عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر)

آزمون جامع تستی (۲)

۱. گزینه‌ی ۲ شکل درست غلط‌های املایی در گزینه‌ی «۲» به ترتیب عبارت‌اند از: غنیمت - مباحات

۲. گزینه‌ی ۳ بررسی سایر گزینه‌ها،

پافشاری، اصرار - خوشبختی، اقبال - هماهنگ، متفق - خشکی، بز

۳. گزینه‌ی ۲ بررسی سایر گزینه‌ها،

در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» به کم سخن گفتن اشاره شده است ولی در گزینه‌ی «۳» به دعوت به راستی و برهیز از دروغ‌گویی اشاره شده است.

۴. گزینه‌ی ۱ **تو** علم را چندان که بیشتر بخوانی وقتی که **عمل** در تو وجود ندارد **تو** نادان هستی.

۵. گزینه‌ی ۲ بررسی گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۱»: محال، گزاف

گزینه‌ی «۲»: ریحانه، اجازه خواست، برخاست

گزینه‌ی «۳»: خویش، دریغ

گزینه‌ی «۴»: غلط ندارد

۶. گزینه‌ی ۱ ژرف و ژرفا به معنی عمیق و هم‌معنی‌اند.

۷. گزینه‌ی ۲ برای بررسی تعداد جملات یک متن کافی است به شمارش تعداد منادها، شبه‌جمله‌ها و فعل‌های آن بپردازیم.

۸. گزینه‌ی ۱ در مثنوی هر بیت، قافیه‌ای جداگانه دارد.

۹. گزینه‌ی ۲ در گزینه‌ی «۴» مبالغه به کار نرفته است.

در گزینه‌ی «۱» «در یخ زدن از شدت سرما مبالغه وجود دارد و در گزینه‌ی «۲» «سه ساعت منتظر ماندن» در ذکر ساعت (سه ساعت) مبالغه وجود دارد.

۱۰. گزینه‌ی ۱ معنای درست واژه‌ها به ترتیب عبارت‌اند از: جدایی - علاقه‌مند - ناآشنا - نادانی

۱۱. گزینه‌ی ۲ بررسی سایر گزینه‌ها،

گزینه «۱»: اشاره به تمام‌کننده بودن فرد در کار و اهمیت به نتیجه‌بخش بودن کارها دارد.

گزینه «۳»: اشاره به افرادی دارد که به خاطر منافع و سود کنار ما هستند.

گزینه «۴»: مفهوم تکرار کار نیک و استمرار در انجام آن را می‌رساند.

۱۲. گزینه‌ی ۳ تدبیر ده نفر و هم‌فکری آن‌ها به اندازه‌ی زور و بازوی ده مرد است.

۱۳. گزینه‌ی ۲ بیت از شاهنامه‌ی فردوسی است.

۱۴. گزینه‌ی ۲ بررسی سایر گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۱»: این بیت وصف انسان‌های مؤمن و نمازگزار است.

گزینه‌ی «۳»: این بیت وصف جان‌فشانی حضرت علی (ع) در نقشه‌ی قتل مشرکان علیه پیامبر (ص) است.

گزینه‌ی «۴»: این بیت وصف مناجات شاعر با خداوند جهت اجابت نیاز اوست.

۱۵. گزینه‌ی ۳ شاعر در جاری شدن خون از سر مبالغه کرده است.

۱۶. گزینه‌ی ۲ در گزینه‌ی «۴» تضاد به کار نرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۱»: آسان = دشوار

گزینه‌ی «۲»: شام = سحر

گزینه‌ی «۳»: راستی = کزی

۱۷. گزینه‌ی ۲ گردآورنده‌ی فرهنگ لغات «دهخدا»

۱۸. گزینه‌ی ۲ واژه‌های خلق، خالق و مخلوق از ریشه‌ی کلمه‌ی «خلق»

«خلق» و اخلاق از ریشه‌ی کلمه‌ی «خَلَق» است.

۱۹. گزینه‌ی ۱ بررسی سایر گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۲»: ز — از

گزینه‌ی «۳»: کاین — که این

گزینه‌ی «۴»: چو — چون

۲۰. گزینه‌ی ۲ دریاقلی: مشبه، همچون: ادات، دریا: مشبه‌به، خروشان: وجه‌شبه

بررسی سایر گزینه‌ها،

گزینه‌ی «۱»: بعضی از مردم مانند غذا هستند.

مشبه ادات تشبیه مشبه

(وجه شبه ندارد.)

گزینه‌ی «۳»: وطن همانند مادر است. (وجه شبه ندارد.)

مشبه ادات تشبیه مشبه

گزینه‌ی «۴»: شهدا مانند خورشیدند. (وجه شبه ندارد.)

مشبه ادات تشبیه مشبه